

nosi pa na prvem mestu predlog, naj se tožiteljico ovlasti, da iztirja eksekutivnim potom vsoto 1515 gld., določeno z razsodbo od 14. nov. 1894, št. 4750, a v tem zahtevanju ni se smelo razpravljati v tem sodnem postopanju.

Tožba sodržava torej dve zahtevanji, za kateri ni uporabljati istega sodnega postopanja. Na kolikor je bila vkljub temu razpravljana tožba po določbah, urejajočih postopanje o položenem računu, in na kolikor je bilo razloženo ne o posameznih stavkah računa, negovanem zahtevanju, ki ne sodi v računsko pravdo o očitanih pogreškov, ne stvarjala ni sodno postopanje, a niti razsodbi obeh nižjih sodišč pravne podlage za presojevanje in za razsojanje pravde na najvišem sodišči.

Ozirom na to bila je dolžnost prvostopnemu sodniku, odbiti (»a limine«) navedeno tožbo, saj ne dopušča razpravljanje, uvedeno na isto tožbo, temeljitega razsojanja o vseh predlogih, v njej storjenih, in ker sta koncem koncev krivi obedve stranki, da se je vršilo postopanje, po zakonih nepripustno, in sicer toženec za to, ker se je spustil v isto postopanje, ne more biti govora o prisojanji kakih stroškov, bodisi za iskanje pravice, bodisi za obrambo taiste in zato je tudi najvišje sodišče pobotalo med njima vse stroške.

T.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. avgusta 1898.

— (Odvetniška zbornica kranjska) je imela dne 17. pr. meseca izvanredno glavno skupščino, o kateri poročamo na drugem mestu te številke. Ker so se potem zbornični predsednik g. dr. Pfefferer; pravdnik g. dr. pl. Schöppel in njega namestnik g. dr. K. Ahazhizh (le-ta iz privatnih razlogov) odpovedali svojim mestom, vršila se je dne 6. t. m. nova izvenredna glavna skupščina, katera je najprvo izrekla odstopivšim funkcionarjem zahvalo za trudoljubivo delovanje, potem pa je prestopila k volitvam. Izvoljeni so bili: predsednikom zbornice g. dr. A. Mosché; podpredsednikom g. dr. Fr. Papež; predsednikom disciplinarnega sveta g. dr. Fr. Munda in pravdnikom zbornice g. dr. D. Majaron. Vsled tega je bilo treba nekaj dopolnilnih volitev, katere so se koj izvršile. Izbran je v odbor g. dr. V. Krisper, v disciplinarni svet pa gg. dr. I. Šušteršič in J. Vilfan. Namestniki so in sicer: pravdnika g. M. Pirc, v odboru g. dr. Dragotin Treo, v disciplinarnem svetu pa gg. dr. J. Jamšek in dr. Jos. Kušar. — Na isti

skupščini se je na predlog g. dr. Stora sklenilo izključno slovensko uradovanje zbornice. — V deputacijo, ki naj ponese ministerstvu na Dunaj spomenico radi slovenskega uradovanja, so bili izvoljeni gg. dr. Mosché, dr. Krisper in dr. Majaron.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: Sodni pristav J. Pirnat v Slov. Bistrici okrajnim sodnikom na Vranskem; sodni pristav G. Visconti v Ptuiju okr. sodnikom v Marenbergu; avskultant J. Picek sodnim pristavom v Ilir. Bistrici. — Notarski kandidat dr. Fr. Horvat notarjem v Idriji; notarski kandidat K. Pleiweis notarjem v Radečah. — Sodni pristav pod tržaškim viš. dež. sodiščem Cel. Mašera je nameščen kakor sodni pristav v Kanalu. — V pomožno službovanje na c. kr. generalni prokuraturi je pozvan dež. sod. svetnik J. Okretič v Gorici. — Novi odvetniki so: dr. Jos. Abram v Trstu, dr. Fr. Mayer v Soštanj in dr. Jos. Fuřlan v Ljubljani.

— (Za ravnopravnost slovenščine.) Deputacija odvetniške zbornice kranjske je bila dne 13. t. m. na Dunaji pri nj. ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru dru. pl. Ruberji in mu izročila spomenico po smislu sklepa izvanredne glavne skupščine z dne 17. julija t. l. Spomenico priobčimo doslovno v prihodnji številki. O avdijenci sami je deputacija objavila v časopisih nastopni komuniké:

»Danes je pravosodni minister dr. Ruber sprejel deputacijo odvetniške zbornice kranjske. V celo uro trajajočem pogovoru, katerega se je minister živahno udeleževal, so doktorji Mosché, Krisper in Majaron razložili dogodek odklonitve slov. jezika pri graškem nadsodišču in razmere slovenske ravnopravnosti pri naših sodiščih. Minister je stališče deputacije in odvetniške zbornice radi slovenščine pri nadsodišču opetovano označil za popolnoma pravilno in izrekel, da je želeti nujne korekture položaja, provzročene vsled sklepa nadsodišča. Tudi je poudarjal, da je neumestno, da morajo prve instance prevajati odločbe graškega nadsodišča iz nemščine v slovenščino. Minister je sprejel memorandum in obljubil storiti vse, kar je mogoče glede na sedanji politični položaj.

— (Slovenski odvetniki Spodnjega Štajerja) se potezajo, da dobe svojo odvetniško zbornico. Dotično peticijo na justičnega ministra priobčimo prihodnjič.

— (»Novi sodni pravilnik za grajanske stvari v urednem slovenskem prevodu.«) [Konec.] Nasičeni smo vsi nemškim duhom in mislimo za trdno, da nam je prevajati v naš jezik ad litteram prav vsako nemško besedo, kakor da ne bi smeli pomagati si drugače. Tako bi povedali napr. mi § 64. sodn. pravilnika, ki slove v slovenivčevi književni slovenščini: »Vse tožbe, za katere ni določena posebna podsodnost pri kateri drugi sodnji, je podajati pri tisti stvarno pristojni okrajni sodnji ali zborni sodnji prve stopinje, pri kateri ima toženec občo podsodnost« tako-le po kmetovško: »Vse tožbe, za katere ni utemeljena posebna podsodnost pred katerim drugim sodiščem, jih je podajati na okrajnem ali na zbornem sodišču prve stopinje, stvarno pristojnem, (odnosno: okrajnemu ali zbornemu sodišču prve stopinje stvarno

pristojnemu), pod katerim ima toženec splošno svojo podsodnost; iztrebili bi nadalje iz prevoda vse nepotrebno prikanje, na pr. pri izdajanji, pri zapisovanji, pri razpravi, pri sodnji itd.; napisali bi izpustivši vse kćkanje: »Pritožba zoper sodbe in sklepe okrajnih sodišč gre v drugi stopinji na okrožna in deželna sodišča, zoper sodbe okrajnega sodišča, ki jih je izreklo izvrševaje trgovinsko in pomorsko sodna oblast, gre ta prizov (priziv je hrvaška oblika, ki ni možna v slovenščini. Kakor je nastala beseda gnoj iz gnjiti, loj iz liti, zaboј od zabiti itd., istotako je nastala beseda prizov prizvati, utok (rekurs) iz uteči itd. Tako zovo Hrvatje zapfenstreich prav pravilno mirozov in temu dosledno nam je pisati: prizov za appellazion, prizovnica za appellationsbeschwerde, pozov za aufruf, einladung, pozovnica za ladung (vorladung) na trgovinsko sodišče, na trgovinsko in pomorsko sodišče, na (in ne k) trgovinsko mesto ali na sodna starejšinstva okrožnih in deželnih sodišč itd.; — opustili bi semtertja tudi marsikako protikanje na pr. »Ljubezen, ki jo mora imeti mož proti svoji ženi« (Tako mi Boga, lepa ljubezen je to, ki jo ima kdo proti komu!) — »tožba Pavla Franovića Vedomca proti ml. Petru Pavloviću Trudnu«, saj bi zvonilo bolj po domače, ako bi rekli: »Pavel Franovič Vedomec toži ml. Petra Pavlovića Trudnega, zastopanega varihom Ivanom Ivanovičim Prelcem z Vavovljan na platež 80 gld. s. pr. v.«, — ne izogibali bi se toliko upotrebljavanja blagoglasnega glagoljščaka, kolikor se ga ogiblje, skoro povsem, g. slovenivec, pa bi pisali na pr. obćeslovansko: zadoščenje, izvršenje, pridelenje, priglašenje, prisojenje itd. namesti ne prav prijetno zvenceih: zadostitev, izvršitev, pridelitev, prigrasitev, prisoditev itd., in koncem koncev bi na več mestih upotrebili dovršnik v minolniku namest nedovršnika v sedanjosti n. pr. »Odločba (odločilo je le odnosna listina odločbe), s katero je bil odklon dovoljen, ne sme se izpodbijati«, ali: »kedar je stavela stranka v pravni stvari predlog, razsodi sodišče«, — a ne bi pisali po slovenivćevo: »Odločilo, katero odklon dovoljuje, ni dopušćeno izpodbijati«, ali: »kedar se v pravni stvari stavi predlog, sodnija razsodi«, ker stranka sploh ne more izpodbijati ničesar, dokler se kaj dovoljuje in isto tako ni še sodnik poklican, da o ćem razsodi, dokler se predlog še le stavi. Drugo je v nemškem, drugo pa v našem jeziku.

Kdor ima ušesa da sliši, naj sliši. Ako smo drobnimi temi ćrticami, napisanimi prav blagomišljeno, v nećem pripomogli ćistoći uredovne naše slovenščine in slovanski vzajemnosti dosegli smo svoj namen.

M. A. Ламурскій.

Pristavek: Nisem se nadejal, da prinese »Slovenski Pravnik« jezikovno mojo razpravo, obnarodovano v »Eдинosti«. To me prav veseli, ker vidim, da je padla marsikatera moja beseda na plodovita tla. O tem, kar sem napisal, ne prisvajam si nobene »nepogrešimosti«, nu velepošтовani gg. ćitatelji mi lahko verujejo, da sem se le resnici bližati hotel. »Omnia ponderate, et quod bonum est tancte.«

Na strani 126. v 7. vrsti od zgore stoj: izšedšem, namesti izšedšega; na strani 127. v 10. vrsti od zgore stoj: opiraje namesto opirajoć;

na strani 127. v 14. vrste od zdale stoj: narazrešimi (nerazrešljivi, ali nerazrešni) problem (»nicht zu lösendes«) namesti: nerazrešeni (»nicht gelöstes«).

Veleučeni g. jezikoslovec na Kostonjevi napisal je v 9. snopiči letošnjega Svojega »Cvetja z vrtov sv. Frančiška« to le: »V očitni izpovedi pa »izpovem se« ni le napoved tega, kar se hoče povedati, temuč vže akt sam. Ni res, kar trdi g. Lamurskij v »Edinosti« 3. marca 1898: da je »izpovem se = ich werde beichten«. — »Confiteor« v maši je, seveda, uže akt izpovedi. V tem ima veleučeni g. pisatelj popolnoma prav, niti sem jaz kedaj kaj drugega trdil, le pristavil bi, da je treba sloveniti ta »confiteor« izključno le z nedovršnikom: »izpovedam«, ker izražata duhovnik in njegov strežaj le to, kar za časa te izpovedi molita. Drugo je pa z »izpovem se« pred izpovedjo. Le ta »izpovem se« je le vvod v izpoved prav tako, kakor že: »i vniđu (ВЪНІДУ) pred altar Božji (et introibo ad altarem Dei)« le vvod v glagolsko mašo. Ta »izpovem se« je tore bodočnik, s katerim je izraženo, kar lahko tudi nevtogoma (ali vedno le v bodočnosti) nastopi, saj ni povedal grešnik, izrekši: »izpovem se, duhovni oče!«, še nobenega greha; on je s tem duhovniku le priobčil, da mu jih pove.

Zoper občeslovansko pravilo: »Mislimo, govorimo in pišimo naravno«, grešimo, kakor sem to izrecno povdarjal v razpravi: »Čuvajmo svoje prastarine«, izlasti tedaj:

1.) kadar vpletamo pregostoma v govor tako zvani »praesens historicum«;

2.) kadar nam rabi dovršnik v izražanje sedanjosti na pr.: »mi spoznavamo, da smo veliki grešniki in obljubimo, da se poboljšamo« namesti: mi spoznavamo, da smo veliki grešniki in obetamo, da se poboljšamo.

3.) kadar nam služi v izražanje bodočnosti

a) ali dovršnik s pomožnikom biti, na pr. »drevi bom povečerjal« namesti: »drevi povečerjam«;

b) ali pa nedovršnik brez pomožnika biti na pr.: »drevi večerjam«, namesti: »drevi bom večerjal«.

To sem omenil le za to, da me ne bodo več krivili v omenjenem »Cvetji«, kakor se je to zgodilo v 10. snopiči, da sem kolikor toliko prav jaz zakrivil nemško vpotrebljevanje našega nedovršnika brez pomožnika biti v izražanje bodočnosti. Ko sem, bosonogi še paglavec, s hudim slamnikom na glavi po Lamuricah okoli letal, gotovo nisem mogel biti tisti, ki je v onih časih vdihol nemški ta bodočnik našemu Jovanu Koseskemu v stihu: »Bog ve, kdo jutre nam zapoveduje«.

Pisatelj.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 17 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Valvazorjevem trgu šte. 7.